26 643 Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. Verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Digitale Zaken hebben enkele fracties de behoefte om enkele vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat inzake de brief d.d. 5 oktober 2026 'Naderende Raadspositie Omnibus Digitaal' (Kamerstuk 22112-4452).

Bij brief van datum (Kamerstuknummer) heeft de bewindspersoon deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

Voorzitter van de commissie,
Dekker

Adjunct-griffier van de commissie,
Terberg

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie;
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie;
Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie;
Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie;
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie;
Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie;
Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie.

II Antwoord / reactie van de bewindspersoon

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Raadscompromis en de kabinetsreactie[1] op het compromis. De leden van deze fractie zien de inzet van het kabinet om de Nederlandse positie te verdedigen in de Raad. Deze leden zijn positief over de aanzet tot versimpeling van regelgeving, maar blijven scherp op hoe de versimpeling de digitale bescherming van burgers raakt.

[1] Brief van de staatssecretaris van Economische Zaken en Koninkrijksrelaties, d.d. 2 november 2026, 2026Z23813.

Bij de vorige versie van de Omnibus Digitaal had het kabinet bezwaren tegen enkele wijzigingen van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)[2], maar heeft uiteindelijk ingestemd met de aangepaste versies omdat de zorgen die het kabinet had over het Commissievoorstel[3] voldoende zijn geadresseerd. De leden van de D66-fractie vragen welke risico's voor de bescherming van persoonsgegevens ziet het kabinet nog bij deze wijzigingen en wat wil het kabinet hier in de trialoog nog verbeteren. In het huidige Raadsmandaat blijft het mogelijk om voor het trainen en gebruiken van AI een beroep te doen op gerechtvaardigd belang onder voorwaarden. Hoe voorkomt het kabinet dat deze mogelijkheid in de praktijk tot een ruimere verwekring van persoonsgegevens voor AI leidt, zonder toestemming van de burger, zo vragen de leden van deze fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van het kabinet over de naderende Raadspositie inzake de Omnibus Digitaal. De leden van deze fractie hebben tevens vernomen dat het Comité van Permanente Vertegenwoordigers (Coreper II) op 21 oktober 2026 heeft ingestemd met het onderhandelingsmandaat voor de Omnibus Digitaal. De leden van de VVD-fractie onderschrijven het doel om Europese digitale regelgeving te vereenvoudigen, te verduidelijken en beter op elkaar af te stemmen. Ondernemers moeten kunnen innoveren en groeien zonder onnodige administratieve lasten en overlappende regels. De leden van de VVD-fractie hebben nog enkele vragen over de bereikte Raadspositie op de Omnibus Digitaal.

Algemeen

Het kabinet heeft eerder aangekondigd een stemverklaring te willen houden bij de Omnibus Digitaal. De leden van de VVD-fractie vragen of Nederland dit inderdaad gedaan heeft? Zo ja, wat was de strekking, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de fractie van de VVD zijn daarnaast benieuwd naar de uiteindelijke economische impact van de bereikte Raadspositie. Graag ontvangen de leden van deze fractie een toelichting op dit punt van het kabinet. Zijn er bijvoorbeeld schattingen bekend over de verlaging van de regeldrukkosten, mocht de Raadspositie verwezenlijken, en wat is de impact op de investeringen? Hoe verhoudt zich dit tot het oorspronkelijke voorstel van de Europese Commissie, zo vragen de leden van deze fractie

Cookies en online tracking

De leden van de VVD-fractie steunen het streven om de regels voor cookies en online tracking te moderniseren. Graag ontvangen de leden van deze fractie een toelichting van het kabinet op het akkoord wat op dit punt is bereikt. Welke afspraken worden nagestreefd over

[2] Wet van het Europees Parlement en de Raad, d.d. 27 april 2016. Te raadplegen via: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj?locale=nl
[3] Europese Commissie, d.d. 19 november 2025, COM (2025) – 837. Te raadplegen via: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52025PC0837

de termijn voordat opnieuw voor online tracking om toestemming mag worden gevraagd? Hoe wordt geborgd dat uitzonderingen op de toestemmingsplicht voldoende duidelijk zijn afgebakend en niet leiden tot nieuwe onduidelijkheden voor gebruikers en bedrijven, zo vragen de leden van deze fractie.

Data Act en bescherming van bedrijfsgeheimen

De leden van de VVD-fractie hechten aan een goed functionerende Europese data-economie waarin gegevens kunnen worden gedeeld en benut voor innovatie, economische groei en maatschappelijke toepassingen. Uit onderzoek van adviesbureau PwC blijkt dat één procent meer data-intensiteit (dus uitgaven per fte) samenhangt met 0,13 procentpunt hogere economische groei in het jaar erna. Tegelijkertijd moet de bescherming van bedrijfsgeheimen geborgd zijn. Ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat het delen van data niet leidt tot onevenredige risico's voor hun concurrentiepositie.[4]Het kabinet is kritisch op wijzigingen die de bestaande balans in de Data Act fundamenteel veranderen. Graag ontvangen de leden van deze fractie een toelichting en appreciatie van het kabinet op deze balans in de huidige Raadspositie. Welke gevolgen verwacht het kabinet dat de Raadspositie zou hebben op de bereidheid van bedrijven om data te delen en te investeren in datagedreven innovatie, zo vragen de leden van deze fractie.

Europees centraal meldpunt en platformeconomie

De leden van de VVD-fractie vragen aandacht voor de uitvoerbaarheid van de voorgestelde wijzigingen rond het Europese centrale meldpunt en de Platform-to-Business-verordening (P2B-verordening)[5]. Kan het kabinet toelichten hoe in de Raadspositie de verhouding tussen het Europese centrale informatiepunt en de bestaande nationale meldstructuren wordt geregeld? Hoe wordt voorkomen dat voor bedrijven en gebruikers onduidelijkheid ontstaat over waar zij meldingen moeten doen en welke instantie verantwoordelijk is voor de opvolging, zo vragen de leden van deze fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

De leden van de PRO-fractie hebben kennisgenomen van de Omnibus Digitaal en de kabinetsinzet. In algemene zin wijzen zij de komst van de Omnibus Digitaal af. Volgens de leden van deze fractie zijn de voordelen niet bewezen en de nadelen – namelijk het verlagen van het beschermingsniveau van burgers in Europa – te groot. Over het compromis en de inzet van het kabinet hebben deze leden vragen en opmerkingen.

De leden van de PRO-fractie zien ten eerste geen noodzaak voor de Omnibus Digitaal. De leden van deze fractie vragen het kabinet uit wat voor analyse of onderbouwing volgt dat de

[4] Wet van het Europese Parlement en de Raad, d.d. 13 december 2023. Te raadplegen via: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj/eng?eliuri=eli%3Areg%3A2023%3A2854%3Aoj&locale=nl
[5] Wet van het Europese Parlement en de Raad, d.d. 20 juni 2019. Te raadplegen via: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1150/oj/eng

digitale wetgeving van Europa te ingewikkeld of onduidelijk zou zijn. Is het niet zo dat alle nieuwe wetgeving zichzelf in de praktijk zal moeten bewijzen en door de jaren heen ingevuld wordt door jurisprudentie en normstelling? Waarom wacht de Europese Commissie dit niet af alvorens zij alles weer ter discussie stelt? Wiens belang dient het om de Omnibus aan te nemen, dat van burgers of bedrijven, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de PRO-fractie zijn ten tweede zeer kritisch op de rol van de techlobby in de totstandkoming van de Omnibus Digitaal. De leden van deze fractie verwijzen naar onderzoek van de Corporate Europe Observatory[6] waaruit blijkt dat de lobby van Big Tech direct wordt doorgevoerd via de Omnibus Digitaal. Hoe reageert het kabinet op deze berichtgeving? Kan het kabinet in het algemeen reageren op de rol van de techlobby in de onderhandelingen voor de Omnibus Digitaal? Klopt het dat in de compromistekst de lobbyposities van bedrijven als Meta, Google en Microsoft (deels) zijn overgenomen? Kan het kabinet haar antwoord onderbouwen? De leden van de PRO-fractie vinden het onacceptabel dat de Europese Commissie en de Raad zich laten beïnvloeden door lobbyisten die de bescherming van de persoonsgegevens van Europese burgers ten grabbel willen gooien voor hun eigen gewin. Kan het kabinet een overzicht geven van alle momenten waarop zij zelf contact heeft gehad met vertegenwoordigers van het grote bedrijfsleven ten aanzien van de Omnibus Digitaal en met welke reden dit contact is gelegd? Heeft dit enige wijzigingen van het kabinetsstandpunt teweeggebracht? Zo ja, welke, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de PRO-fractie zijn ten derde teleurgesteld over het instemmen van deze regering met de Omnibus Digitaal. Op allerlei punten in het voorstel is nog niet zeker dat de rechten van burgers beschermd blijven. Het kabinet spreekt in zijn brief van 2 november over ‘geen voorzienbare afbreuk’ aan de privacybescherming. Dit stelt de leden van deze fractie allerminst gerust. Hoe kan het kabinet dit hard maken, als de gevolgen van de Omnibus Digitaal totaal onbekend zijn? Hoe heeft het kabinet afgewogen of de waarborgen voor het beschermingsniveau voldoende zijn om mee in te stemmen? Zo lezen deze leden op meer punten dat er vooral bijgeschaafd is om het ergste in de Omnibus Digitaal te voorkomen, in plaats van dat bescherming daadwerkelijk en bewezen is behouden of zelfs is versterkt. Over de wijzigingen aan de AVG zegt het kabinet terecht bezorgd te zijn ‘omdat deze wijzigingen het niveau van gegevensbescherming wezenlijk zouden verminderen’, maar tegelijk stelt het kabinet: ‘zonder dat er sprake zou zijn van een effectieve bijdrage aan he verlagen van regeldruk’. Deze laatste stelling kunnen de leden niet volgen: was afzwakking van de AVG, als dit leidt tot ‘verlagen van regeldruk’, wel acceptabel geweest, zo vragen de leden van deze fractie?

De leden van de PRO-fractie hebben ten vierde specifieke zorgen over de voorgestelde artikelen 25a en 88bis uit de AVG. Deze artikelen betreffen pseudonimisering (25a) en gerechtvaardigd belang (88bis). Het kabinet laat weten zich niet te kunnen vinden in het voorgestelde artikel 25a en zich in te hebben gezet voor aanvullende waarborgen. Kan het kabinet concreet maken wat dit inhoudt en of bewezen is dat hiermee gepseudonimiseerde

[6] Corporate Europe Observatory, rapport, d.d. 28 oktober 2026.
https://www.corporateeurope.org/en/2026/10/big-tech-campaign-kill-data-protection-europe

gegevens voldoende beschermd blijven? Welke gevolgen heeft artikel 25a voor de privacybescherming van burgers? Wie is verantwoordelijk om deze bepalingen uit te voeren en hierop toe te zien? Hoe gaat het kabinet zich in de triloogfase inzetten om deze bescherming verder vorm te geven? Waarom zet het kabinet niet in op een versterking van dit artikel door anonimisering te verplichten, zo vragen de leden van deze fractie. Ten opzichte van artikel 88bis zijn de leden van de PRO-fractie zeer kritisch. In de motie van de leden Kathmann en Dassen (Kamerstuk 21501-33, nr. 1251)[7] wordt de regering gevraagd de AVG niet af te zwakken. Hoe kan het kabinet dit punt onderbouwen? Zijn privacytoezichthouders, nationaal en Europees, om advies gevraagd? Wat is hun standpunt over dit artikel en hoe heeft het kabinet dit meegewogen? Burgers verdienen bescherming tegen de grove en massale dataverzameling ten behoeve van AI-bedrijven. De leden van deze fractie menen dat het aantasten van het begrip ‘gerechtvaardigd belang’ grote gevolgen heeft voor de privacy van burgers die nog niet te overzien zijn. Kan het kabinet heel concreet uitleggen wat de gevolgen zijn van het voorgestelde artikel 88bis? Welke noodzaak is er om dit artikel op te nemen in de Omnibus en in wiens belang is dit, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de PRO-fractie stellen tot slot dat de Omnibuswetgeving als geheel een onnodige exercitie is met een wezenlijk risico dat het beschermingsniveau voor Europeanen afneemt. Deze leden van deze fractie vragen het kabinet om niet mee te gaan in een blind en ongefundeerd geloof in versimpeling als doel op zich. Wetten zijn er niet voor niks, die beschermen ons. Kan het kabinet uitleggen hoe zij, vanuit het belang van rechtsbescherming, hun vóór-stem voor de Omnibus Digitaal rechtvaardigt? Waaruit blijkt dat de Omnibus noodzakelijk is als de regering zelf ook onderkent dat er reële risico’s zijn voor de bescherming van burgers? Waarom heeft het kabinet niet gekozen om tegen dit voorstel te stemmen, zo vragen de leden van deze fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat en staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over de inmiddels overeengekomen Raadspositie Omnibus Digitaal van d.d. 5 oktober 2026 en hebben daarover nog de volgende vragen.

De leden van de PVV-fractie lezen in de brief dat het de inzet van het kabinet blijft om met de omnibus digitale wetgeving te versimpelen, verduidelijken en stroomlijnen. Hoe definieert de staatssecretaris de term ‘versimpelen’, en hoe verhoudt de opdracht van het versimpelen zich tot het in stand houden van het huidige niveau van gegevensbescherming, waar dit kabinet aan wenst vast te houden, zo vragen de leden van deze fractie.

Voorts lezen de leden van de PVV-fractie dat het Nederlandse kabinet kritisch is op de regeling rondom de grondslag gerechtvaardigd belang (in AI-context) ten behoeve van het trainen en exploiteren van AI-systemen en een verduidelijking wenst van de eisen waarbij de

[7] Motie van de leden Kathmann (PRO) en Dassen (Volt) over het standpunt innemen dat het trainen van AI-modellen op Europese data alleen onder voorwaarden mogelijk blijft (Kamerstuk 21 501-33, nr. 1261).

AVG onverminderd van toepassing blijven. Hoe beziet de staatssecretaris het trainen van gespecialiseerde AI-systemen voor maatschappelijk verantwoorde doeleinden als cruciale informatie niet verwerkt mag worden?

De leden van de PVV-fractie hebben op 26 oktober 2026 kennisgenomen van de Voortgangsbrief Slagvaardige Overheid[8] die staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties E. van der Burg aan de Kamer heeft doen toekomen en waarin gesteld werd dat het kabinet opdracht heeft gegeven om te werken aan een structurele oplossing voor gegevensdeling inzake de digitale dienstverlening. Kan de staatssecretaris toelichten hoe zich dit verhoudt tot het standpunt van het kabinet inzake het in stand willen houden van het huidige niveau van gegevensbescherming, zo vragen de leden van deze fractie.

Daarnaast lezen de leden van de PVV-fractie ook over het gewijzigde cookiebeleid, waarbij het eenvoudig moet zijn om toestemming voor online tracking met één muisklik af te wijzen en waarna deze vraag voor de duur van vier maanden niet meer mag worden gesteld. Het client-side opslaan van een functionele cookie waar dit kan worden uitgevraagd is niet uitvoerbaar wanneer de gebruiker zijn browsergeschiedenis en -cache wist. Het server-side bijhouden van weigeringen op basis van IP-adressen is conform de AVG niet toegestaan omdat een IP-adres onder de AVG een persoonsgegeven betreft. Dit maakt dat het in de praktijk zal blijven voorkomen dat websites frequenter dan eens in de vier maanden een banner vertonen om toestemming voor online tracking te vragen. Kan de staatssecretaris toelichten hoe zich dit gaat verhouden in de praktijk ten opzichte van de handhaving, zo vragen de leden van deze fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de bereikte Raadspositie over de Omnibus Digitaal en de appreciatie daarvan door het kabinet. De leden van deze fractie onderschrijven het belang van het vereenvoudigen en stroomlijnen van Europese digitale regelgeving, zodat de regeldruk voor ondernemers daadwerkelijk wordt verminderd en de uitvoerbaarheid wordt verbeterd. Daarbij benadrukken deze leden dat vereenvoudiging niet ten koste mag gaan van privacy en grondrechten en moet bijdragen aan duidelijkheid en rechtszekerheid voor burgers en bedrijven. Zij zijn verheugd dat het kabinet belangrijke verbeteringen heeft weten te bereiken en onderschrijven de positieve appreciatie van het Raadscompromis. Tegen deze achtergrond hebben deze leden nog enkele vragen.

Regeldruk en uitvoerbaarheid

De leden van de CDA-fractie constateren dat de Europese Commissie geen impact assessment heeft uitgevoerd voor de Omnibus Digitaal, terwijl het voorstel juist beoogt de regeldruk voor ondernemers te verminderen. Heeft de staatssecretaris inmiddels beter in beeld welke concrete lastenverlichting het raadscompromis oplevert voor Nederlandse

[8] Kamerbrief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, d.d. 26 oktober 2026, 2026D52762.

bedrijven, in het bijzonder het midden- kleinbedrijf (mkb)? Hoe beoordeelt de staatssecretaris daarnaast de nieuwe bepaling in de Raadspositie die de Europese Commissie verplicht binnen zes maanden te rapporteren over de proportionaliteit van AVG-verplichtingen voor het mkb en organisaties met gegevensverwerking met een laag risico, zo vragen de leden van deze fractie.

Pseudonimisering persoonsgegevens

De leden van de CDA-fractie lezen dat het kabinet in de Kamerbrief van 5 oktober jl. aangaf dat op enkele voor Nederland essentiële onderwerpen, waaronder de definitie van persoonsgegevens, nog geen definitief resultaat was bereikt. Deze leden zijn verheugd dat de Nederlandse inzet op dit punt grotendeels is overgenomen en dat het nieuwe artikel over pseudonimisering volgens het kabinet voldoende aansluit bij de jurisprudentie van het Hof van Justitie. Wel vragen de leden van deze fractie hoe het begrip 'alle middelen die redelijkerwijs voor identificatie kunnen worden gebruikt' in de praktijk moet worden geïnterpreteerd. Wie bepaalt welke middelen redelijkerwijs kunnen worden ingezet en hoe wordt voorkomen dat hierover uiteenlopende interpretaties ontstaan tussen lidstaten en toezichthouders, zo vragen de leden van deze fractie.

Gerechtvaardigd belang bij AI-training

De leden van de CDA-fractie lezen dat het kabinet zich ervoor heeft ingezet dat de bestaande AVG-vereisten onverminderd van toepassing blijven bij de verwerking van persoonsgegevens voor AI-ontwikkeling. Deze leden zijn blij met het feit dat in het voorstel is verduidelijkt dat de bestaande voorwaarden voor gerechtvaardigd belang onverkort blijven gelden en dat AI-ontwikkeling op zichzelf geen gerechtvaardigd belang oplevert. De leden van deze fractie constateren echter dat het oorspronkelijk voorgestelde onvoorwaardelijke recht van bezwaar is vervangen door een verwijzing naar artikel 21 AVG, dat onder voorwaarden toestaat om de verwerking ondanks bezwaar voort te zetten. Kan de staatssecretaris toelichten waarom het aanvullende bezwaarrecht is geschrapt en welke gevolgen dit heeft voor de bescherming van persoonsgegevens bij AI-training, zo vragen de leden van deze fractie.

Bescherming van strategisch gevoelige bedrijfsgegevens

De leden van de CDA-fractie constateren dat de Raadspositie aanvullende mogelijkheden biedt om datadeling te weigeren wanneer bedrijfsgeheimen onvoldoende kunnen worden beschermd, met name bij risico's vanuit derde landen. De leden van deze fractie verwelkomen de aandacht voor de bescherming van strategisch gevoelige bedrijfsgegevens. Acht de staatssecretaris de voorgestelde waarborgen voldoende om ongewenste kennisoverdracht te voorkomen? Is de staatssecretaris van mening dat de verwijzing naar de sectoren uit de bijlagen I en II van de Network and Information Security richtlijn (NIS2-richtlijn)[9] voldoende recht doet aan de Nederlandse strategische belangen, waaronder die van de hightechindustrie?

[9] Wet van het Europese Parlement en de Raad, d.d. 14 december 2022. Te raadplegen via: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj?locale=nl

Ziet de staatssecretaris nog resterende risico's op ongewenste kennisoverdracht waarvoor aanvullende waarborgen nodig zijn, zo vragen de leden van deze fractie.

Cookies en online tracking

De leden van de CDA-fractie verwelkomen dat de Raadspositie het mogelijk maakt om tracking met één klik te weigeren en misleidende cookiebanners tegengaat. Tegelijkertijd lezen de leden van deze fractie dat er onvoldoende steun was voor geautomatiseerde privacykeuzes via browsers. Kan de staatssecretaris toelichten welke bezwaren hieraan ten grondslag lagen en of het mogelijkheden ziet om dit tijdens de trilogen alsnog te realiseren, zo vragen de leden van deze fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

De leden van de JA21-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de naderende Raadspositie inzake de Omnibus Digitaal.

Als mede-rapporteur op dit dossier heeft de JA21-fractie de afgelopen periode gekeken naar enerzijds de balans tussen het verminderen van regeldruk voor bedrijven en anderzijds naar het waarborgen van de nationale veiligheid, grondrechten en rechtszekerheid. De leden van deze fractie ondersteunen het uitgangspunt van de Europese Commissie om regeldruk en administratieve lasten voor het midden- kleinbedrijf (mkb) te verlagen. De Europese digitale regelgeving is de afgelopen tijd substantieel uitgebreid, waardoor in sommige gevallen regels overlappen voor bedrijven. Het vereenvoudigen en het overzichtelijk houden van deze regelgeving is dan ook belangrijk. Dit moet echter niet ten koste gaan van de positie van ondernemers, privacy en nationale veiligheid.

De leden van de JA21-fractie constateren dat het kabinet in de brief op een aantal belangrijke onderdelen een scherpere onderhandelingsinzet formuleert. Het is goed dat wordt ingezet op het verduidelijken en vereenvoudigen van de AVG, zodat burgers en bedrijven weten waar zij aan toe zijn. Het is belangrijk dat begrippen duidelijk en niet te breed geformuleerd zijn. Ook is het goed dat de AVG-waarborgen blijven bestaan in het kader van AI-training.

De leden van de JA21-fractie constateren eveneens dat in de Ierse Compromistekst wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van het oorspronkelijke commissievoorstel. Het is de vraag in hoeverre de wijzigingen in lijn zijn met de bezwaren die zijn gedaan door Nederland. Het zou dan ook goed zijn dat inzichtelijk wordt gemaakt welke onderdelen voor Nederland niet onderhandelbaar zijn. De leden hebben daarom een aantal vragen.

De leden van de JA21-fractie vinden het onwenselijk dat een ingrijpende herziening van Europese digitale regelgeving plaatsvindt zonder dat de gevolgen voor privacybescherming, ondernemers en nationale veiligheid vooraf voldoende duidelijk zijn. In de eerdere schriftelijke inbreng hebben de leden van deze fractie het ontbreken van een impact assessment dan ook als bezwaar benoemd. Kan het kabinet toelichten of zij bereid is om in de raad te pleiten voor het afwachten van de uitkomsten van dit impact assessment voordat

wordt ingestemd door Nederland met een definitief raadsakkoord over onderdelen die raken aan onder andere de AVG, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de JA21-fractie benadrukken bovendien dat het verminderen van de regeldruk een van de belangrijkste doelen is van de Omnibus Digitaal. Het kabinet heeft aangegeven het doel van de Europese Commissie te steunen om onder andere voor het mkb de administratieve lasten te verlagen. Kan het kabinet verduidelijken welke criteria gebruikt worden om te beoordelen of het Ierse compromis leidt tot minder lasten voor Nederlandse bedrijven? Kan het kabinet verder deze lastenverlichting inzichtelijk maken op het gebied van bespaarde uren, administratieve kosten en benodigde personele capaciteit (fte)? Kan het kabinet verder per belangrijk onderdeel aangeven welke verplichtingen daadwerkelijk verdwijnen en welke worden vereenvoudigd? Hoe wordt voorkomen dat het schrappen of samenvoegen van regelgeving op Europees niveau juist leidt tot meer regeldruk voor bedrijven, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de JA21-fractie vinden de definitie van persoonsgegevens een zeer belangrijk onderdeel van de AVG. Deze definitie bepaalt namelijk de reikwijdte van de gegevensbescherming van burgers. Indien het gaat om niet-identificeerbare gegevens bij personen, word het ingewikkeld als een derde persoon deze gegevens wel kan identificeren. Het is dan onduidelijk of de AVG wel of niet van toepassing is. Kan het kabinet toelichten hoe wordt voorkomen dat gegevens niet langer als persoonsgegevens worden aangemerkt, terwijl een derde partij met toegang tot aanvullende gegevens de betrokken personen wel kan identificeren, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de JA21-fractie hebben in de eerdere inbreng aandacht gevraagd voor het voorstel om het trainen van AI-systemen en AI-modellen expliciet als gerechtvaardigd belang aan te merken. Het is dan ook belangrijk dat er geen uitzondering voor het verwerken van persoonsgegevens ten behoeve van AI-training komt, maar dat de AVG van toepassing blijft. De leden van deze fractie constateren echter dat de afzonderlijke AVG-bepaling over AI-training in de Ierse compromistekst zou zijn geschrapt, terwijl de mogelijkheid om AI-ontwikkeling via de overwegingen onder het bestaande gerechtvaardigd belang te brengen behouden lijkt te blijven. Het schrappen van de bepaling neemt echter de zorgen niet geheel weg dat het makkelijk is om persoonsgegevens voor AI-training te gebruiken. Hoe beoordeelt het kabinet de juridische betekenis van deze wijziging? En kan het kabinet bevestigen dat het schrappen van de bepaling daadwerkelijk betekent dat AI-training geen grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens krijgt, zo vragen de leden van deze fractie. Kan het kabinet bovendien bevestigen dat AI-ontwikkelaars en andere verwerkingsverantwoordelijken moeten voldoen aan de voorwaarden van artikel 6 lid 1 sub f AVG, waaronder de noodzakelijkheidstoets en de individuele belangenafweging? Wordt daarbij ook gewaarborgd dat de belangen van betrokkenen worden meegewogen en niet op voorhand achtergesteld worden aan de belangen van AI-ontwikkelaars, zo vragen de leden van deze fractie. Welke waarborgen stelt het kabinet bovendien op het gebied van transparantie, dataminimalisatie, doelbinding en het recht van bezwaar wanneer persoonsgegevens worden gebruikt voor het trainen van AI-modellen? Hoe wordt verder

voorkomen dat organisaties via het gebruik van publiek beschikbare persoonsgegevens, bijvoorbeeld vanuit websites en sociale media, persoonsgegevens verzamelen en uiteindelijk verwerken voor AI-training zonder dat men daar voldoende zicht op heeft, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de JA21-fractie herhalen nogmaals hun zorgen over het centraliseren van incidentmeldingen op het gebied van de NIS2-richtlijn, de AVG, de richtlijn betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten (CER-richtlijn)[10], de verordening betreffende digitale operationele weerbaarheid voor de financiële sector (DORA-verordening)[11] en andere Europese regelgeving bij enkel een Europees centraal meldpunt onder beheer van het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging (ENISA). In de eerdere inbreng hebben deze leden gewezen op de risico's voor de nationale veiligheid, de bescherming van vitale infrastructuur en de vraag of ENISA over voldoende capaciteit en expertise beschikt om deze taak op een veilige en betrouwbare wijze uit te voeren. De leden van deze fractie constateren dat het kabinet inmiddels heeft aangegeven dat nationale meldpunten primair behouden blijven en dat het Europese meldpunt enkel als centraal informatiepunt zou moeten functioneren. Kan het kabinet uiteenzetten welke risico’s er zijn voor de nationale veiligheid en de bescherming van de Nederlandse vitale infrastructuur wanneer gevoelige informatie naar Europees niveau wordt doorgestuurd? Hoe wordt voorkomen dat informatie over kwetsbaarheden in vitale infrastructuur, overheidsnetwerken en andere strategische voorzieningen toegankelijk wordt voor partijen die deze informatie niet noodzakelijkerwijs hoeven te ontvangen? Hoe verhoudt deze gecentraliseerde dataverzameling zich tot artikel 5 lid 3 van het Verdrag van de werking van de Europese Unie (VEU)? Kan het kabinet bovendien aangeven of inmiddels een beoordeling is gemaakt van de capaciteit, technische beveiliging en de operationele verantwoordelijkheid van ENISA, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de JA21-fractie benadrukken dat vermindering van regeldruk een van de belangrijkste rechtvaardigingen voor de Omnibus Digitaal vormt. Juist daarom moet duidelijk worden of kleinere ondernemingen profiteren van de voorgestelde wijzigingen. De leden van deze fractie constateren dat in de voorstellen verschillende uitzonderingen en versoepelingen worden geïntroduceerd voor kleine ondernemingen, micro-ondernemingen en small mid-caps. Deze leden vragen hoe deze uitzonderingen in de praktijk zullen uitwerken. Kan het kabinet inzichtelijk maken welke administratieve verplichtingen voor het mkb door de Omnibus Digitaal verdwijnen, worden vereenvoudigd of juist blijven bestaan? Hoe wordt bovendien voorkomen dat de nieuwe uitzonderingscategorie van small mid-caps leidt tot onduidelijkheid over de toepasselijkheid van verplichtingen en daarmee tot nieuwe juridische onzekerheid, zo vragen de leden van deze fractie. Nu het allemaal in kannen en kruiken is, schaart het kabinet zich nu definitief achter de verdeling van small mid-caps, kleine en grote ondernemingen? En kan het kabinet dat ook onderbouwen? Kan het kabinet toelichten of de

[10] Richtlijn van het Europese Parlement en de Raad, d.d. 14 december 2022. Te raadplegen via: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj/eng
[11] Wet van het Europees Parlement en de Raad, d.d. 14 december 2022. Te raadplegen via: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj/eng

voorgestelde versoepelingen voor kleinere ondernemingen voldoende zijn om de kosten te verlagen, of ontstaan er nieuwe kosten doordat ondernemingen hun bestaande systemen en processen moeten aanpassen, zo vragen de leden van deze fractie. Op welke wijze wordt verder gezorgd dat kleinere ondernemingen niet indirect worden geconfronteerd met extra verplichtingen via contractuele afspraken met grotere ondernemingen of digitale platforms? Is het kabinet bereid om na invoering van de Omnibus Digitaal te evalueren of het mkb minder tijd en geld kwijt is aan de naleving van Europese digitale regelgeving? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de JA21-fractie wijzen er tot slot op dat de P2B-verordening belangrijke transparantieregels bevat voor Nederlandse mkb-ondernemers en boeren die voor hun bedrijfsvoering afhankelijk zijn van grote digitale platforms. Is het kabinet bereid om in de Raad vast te houden aan het behoud van de belangrijke P2B-regels, dan wel te eisen dat in andere Europese wetgeving een volwaardige, gelijkwaardige en handhaafbare bescherming wordt gewaarborgd, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de JA21-fractie onderschrijven het streven naar een eenvoudiger, overzichtelijker en concurrerender Europese digitaal regelgeving. De Europese Unie moet voorkomen dat bedrijven, en in het bijzonder kleinere ondernemingen, worden geconfronteerd met onnodige administratieve verplichtingen en overlappende regelgeving. Vereenvoudiging mag er echter niet voor zorgen dat de positie van ondernemers wordt aangetast of dat het ten koste gaat van nationale veiligheid.

De leden van de JA21-fractie verwachten daarom van het kabinet dat het in de laatste onderhandelingsfase niet alleen inzet op een werkbare compromistekst, maar ook helder aangeeft waar de Nederlandse grenzen liggen. Een Raadsakkoord is wat deze leden betreft alleen aanvaardbaar wanneer aantoonbaar sprake is van daadwerkelijke vereenvoudiging en lastenverlichting, zonder dat dit ten koste gaat van de bescherming van burgers, de rechtspositie van ondernemers en de nationale veiligheid.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de brief over de Omnibus Digitaal en van de inmiddels vastgestelde Raadspositie. De leden van deze fractie steunen het doel om Europese digitale regels eenvoudiger, duidelijker en beter uitvoerbaar te maken. Ondernemers, overheden en toezichthouders hebben te maken met een ingewikkeld geheel aan digitale wetgeving. Vereenvoudiging moet voor deze leden aantoonbaar leiden tot minder administratieve lasten, meer rechtszekerheid en een betere uitvoerbaarheid. Alleen mag deze vereenvoudiging niet worden gebruikt om de privacybescherming van burgers, de rechtspositie van kleine ondernemers of de nationale zeggenschap uit te hollen.

De leden van de BBB-fractie constateren dat de Raadspositie inmiddels is vastgesteld en dat de volgende fase van de Europese onderhandelingen daarmee aanbreekt. De leden van deze fractie vragen welke wijzigingen ten opzichte van de huidige Raadspositie zouden voor Nederland tijdens de verdere onderhandelingen of bij de uiteindelijke besluitvorming een

breekpunt vormen. Op welke onderdelen van de Raadspositie ziet het kabinet nog ruimte of noodzaak voor verbetering tijdens de verdere onderhandelingen? Kan het kabinet toezeggen de Kamer tijdig te informeren wanneer de definitieve tekst op een voor Nederland wezenlijk onderdeel afwijkt van de huidige Raadspositie, zodat de Kamer zich daarover nog vóór definitieve besluitvorming kan uitspreken, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de BBB-fractie hebben eerder gevraagd hoe de Omnibus Digitaal in de Nederlandse praktijk leidt tot minder regeldruk voor het midden- kleinbedrijf (mkb), boeren en andere ondernemers. Ook hebben de leden van deze fractie aandacht gevraagd voor het ontbreken van een volledige effectbeoordeling. De Europese Commissie presenteert de voorstellen als vereenvoudiging, maar het kabinet heeft eerder erkend dat sprake kan zijn van significante gevolgen en heeft daarom zelf om een effectbeoordeling gevraagd. Deze leden vragen welke concrete administratieve verplichtingen vervallen of worden eenvoudiger als gevolg van de huidige Raadspositie. Kan het kabinet per belangrijk onderdeel aangeven hoeveel regeldrukvermindering wordt verwacht voor het Nederlandse mkb? Kan het kabinet specifiek aangeven welke voordelen het compromis oplevert voor kleine ondernemers, agrarische bedrijven en regionale ondernemingen die niet beschikken over grote juridische of ICT-afdelingen? Welke nieuwe onzekerheden, juridische procedures of uitvoeringskosten kunnen juist ontstaan door de voorgestelde wijzigingen, zo vragen de leden van deze fractie. Hoe voorkomt het kabinet dat Europese vereenvoudiging in de praktijk vooral voordelen oplevert voor grote technologiebedrijven, terwijl kleinere bedrijven te maken krijgen met nieuwe open normen en juridische onzekerheid? Is onderzocht wat de Omnibus Digitaal betekent voor de regeldruk en uitvoeringskosten van Nederlandse toezichthouders en uitvoeringsorganisaties, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de BBB-fractie constateren dat de uiteindelijke Raadspositie niet alleen relevant is voor de algemene definitie van persoonsgegevens, maar met name nieuwe vragen oproept rond pseudonimisering. De Raadspositie bevat een nieuw artikel 25a AVG, dat onder voorwaarden gevolgen heeft voor de vraag wanneer gepseudonimiseerde gegevens voor een derde als persoonsgegevens moeten worden beschouwd. Dit raakt aan een fundamentele vraag voor deze leden: wanneer verliezen gegevens de bescherming van de AVG en hoe robuust is dat wanneer datasets tegenwoordig relatief eenvoudig met andere gegevens kunnen worden gecombineerd? Welke juridische toets gebruikt het kabinet om te beoordelen of de bepalingen over pseudonimisering in de Raadspositie in overeenstemming zijn met de bestaande rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie? Welke gevolgen heeft de nieuwe benadering van gepseudonimiseerde gegevens volgens het kabinet concreet voor de bescherming van de Nederlandse burgers? Wie moet volgens de Raadspositie beoordelen of gepseudonimiseerde gegevens nog tot een persoon herleidbaar zijn? Wordt bij deze beoordeling alleen gekeken naar de mogelijkheden van de partij die de gegevens ontvangt of bezit, of moet ook rekening gehouden worden met redelijkerwijs beschikbare mogelijkheden om deze gegevens met andere databronnen te combineren, zo vragen de leden van deze fractie. Welke gevolgen verwacht het kabinet van deze wijzigingen voor het toezicht door de Autoriteit Persoonsgegevens? Heeft de Autoriteit Persoonsgegevens voldoende capaciteit, expertise en bevoegdheden heeft om toezicht te houden op nieuwe afbakeningsvragen rond

pseudonimisering? Verwacht het kabinet dat de nieuwe regels tot meer juridische procedures gaan leiden over de vraag of gegevens wel of niet als persoonsgegevens gelden? Zo ja, hoe verhoudt dit zich tot het doel van de Omnibus om regels juist eenvoudiger en duidelijker te maken, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de BBB-fractie constateren dat de Raadspositie expliciet ruimte laat om verwerking van persoonsgegevens bij de ontwikkeling of het gebruik van AI onder omstandigheden te baseren op gerechtvaardigd belang. Tegelijkertijd bepaalt de tekst dat de ontwikkeling of het gebruik van een AI-systeem op zichzelf geen gerechtvaardigd belang vormt. De normale voorwaarden van de AVG blijven van toepassing. De leden van deze fractie vragen waarom het kabinet een expliciete vermelding van gerechtvaardigd belang bij AI wenselijk of aanvaardbaar acht, terwijl deze rechtsgrond al in de AVG bestaat. Hoe wordt voorkomen dat bedrijven deze vermelding uitleggen als een algemene toestemming om persoonsgegevens te gebruiken voor AI-training? Welke concrete eisen moet een organisatie volgens het kabinet doorlopen voordat zij zich voor AI-training op gerechtvaardigd belang kan beroepen? Moet een organisatie op verzoek kunnen uitleggen welke persoonsgegevens zijn gebruikt, voor welk AI-systeem, met welk doel en op basis van welke belangenafweging? Welke waarborgen voorkomen dat persoonsgegevens die oorspronkelijk voor een ander doel zijn verzameld later zonder voldoende rechtsgrond of belangenafweging voor de ontwikkeling van AI worden gebruikt? Onder welke omstandigheden zou een verruiming van de mogelijkheid om gerechtvaardigd belang voor AI te gebruiken voor Nederland tijdens de verdere onderhandelingen een breekpunt, zo vragen de leden van deze fractie.

De leden van de BBB-fractie lezen dat de Omnibus voorstellen bevat om de meldplicht voor datalekken te wijzigen. De Autoriteit Persoonsgegevens waarschuwt dat een hogere meldingsdrempel haar corrigerende functie kan beperken. Organisaties zouden het risico van een datalek zelf kunnen onderschatten, waardoor betrokken burgers mogelijk niet tijdig worden geïnformeerd. De leden van deze fractie vragen welke meldingsdrempel voor datalekken staat in de huidige compromistekst. In welke gevallen hoeft een organisatie een datalek straks niet meer bij de toezichthouder te melden? Hoe voorkomt het kabinet dat organisaties het risico voor burgers te laag inschatten en daardoor ten onrechte geen melding doen? Kan de Autoriteit Persoonsgegevens nog optreden wanneer een organisatie een datalek niet heeft gemeld omdat zij het risico zelf als onvoldoende hoog heeft beoordeeld, zo vragen de leden van deze fractie. Leidt de wijziging volgens het kabinet daadwerkelijk tot minder regeldruk, of verplaatst zij de lasten naar voorafgaand juridisch onderzoek en mogelijke procedures achteraf? Is het kabinet bereid vast te houden aan een meldingsdrempel waarbij de toezichthouder voldoende zicht houdt op ernstige datalekken? Kan het kabinet toezeggen dat lastenverlichting bij datalekmeldingen niet ten koste gaat van de mogelijkheid voor getroffen burgers om zich te beschermen tegen fraude, misbruik of identiteitsdiefstal, zo vragen de leden van deze fractie.